U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Vrchy, JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Marie Žiškové rozhodl o návrhu **Krajského soudu v Ostravě** na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Okresním soudem v Olomouci**, a dalších účastníků sporu vedeného u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 22 A 93/2011: žalobce **PhDr. M. S.**, a žalovaného **J. D.**,

takto:

I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 22 A 93/2011 **je** soud v občanském soudním řízení.

II. Usnesení Okresního soudu v Olomouci ze dne 7. 3. 2011, čj. 29 C 405/2010 - 21, **se zrušuje.**

Odůvodnění:

Návrhem doručeným dne 3. 5. 2012 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, se Krajský soud v Ostravě domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb., který vznikl mezi ním jako soudem ve správním soudnictví a Okresním soudem v Olomouci jako soudem v občanském soudním řízení ve věci žaloby o určení neplatnosti sjezdu Sdružení pro republiku – Republikánské strany Československa a určení, že tato akce proběhla v rozporu se stanovami strany a jí přijatá usnesení jsou taktéž v rozporu se stanovami.

Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

Součástí spisu je usnesení Městského soudu v Brně jako soudu v občanském soudním řízení ze dne 24. 9. 2010, čj. 38 C 87/2010 - 12, kterým městský soud v řízení o žalobě žalobce proti žalovanému vyslovil svou místní nepříslušnost a věc postoupil Okresnímu soudu v Olomouci jako soudu místně příslušnému. V odůvodnění uvedl, že soud, u něhož byla žaloba podána, není soudem místně příslušným, neboť v projednávané věci má a v době zahájení řízení měl žalovaný bydliště v obvodu působnosti Okresního soudu v Olomouci.

Součástí spisu je dále usnesení Okresního soudu v Olomouci jako soudu v občanském soudním řízení ze dne 7. 3. 2011, čj. 29 C 405/2010 - 21, kterým okresní soud v řízení o žalobě žalobce proti žalovanému vyslovil svou věcnou nepříslušnost a věc postoupil Krajskému soudu v Ostravě jako soudu ve správním soudnictví. V odůvodnění uvedl, že domáhá-li se žalobce rozhodnutí ve věcech politických stran a politických hnutí, jak je to presumováno v ustanovení § 104b odst. 2 o. s. ř. a ustanovení § 4 odst. 2 s. ř. s., pak věcně příslušným k projednání této věci je krajský soud.

Krajský soud v Ostravě se závěry okresního soudu o příslušnosti soudů ve správním soudnictví nesouhlasil a návrhem ze dne 29. 9. 2011 podaným zvláštnímu senátu se proto domáhal řešení kompetenčního sporu.

Zvláštní senát vrátil Krajskému soudu v Ostravě spis bez rozhodnutí, neboť dospěl k závěru, že návrh nesplňuje zákonem stanovené náležitosti a že tedy pro rozhodnutí nejsou splněny zákonné předpoklady.

Krajský soud v Ostravě dne 3. 5. 2012 předložil věc znovu zvláštnímu senátu k rozhodnutí kompetenčního sporu. Navrhovatel poukázal na to, že podle jeho názoru se žalobce svou žalobou domáhá soudní ochrany podle ust. § 16a odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., neboť dle žalobního tvrzení (bod I. žaloby) se mimořádný sjezd usnesl na změně statutárního orgánu a statutární orgán je ve smyslu ust. § 9 odst. 3 písm. b) zákona č. 424/1991 Sb. skutečností vyznačovanou v rejstříku stran a hnutí. K rozhodování je tedy příslušný soud v občanském soudním řízení, nikoliv soud ve správním soudnictví.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi soudem v občanském soudním řízení a soudem správním se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Kladným (pozitivním) kompetenčním sporem je podle § 1 odst. 2 zákona 131/2002 Sb. spor, ve kterém si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž bylo druhou stranou vydáno pravomocné rozhodnutí; záporným (negativním) sporem je podle téhož ustanovení spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků.

Okresní soud v Olomouci v předcházejícím soudním řízení popřel svou pravomoc věc rozhodnout a rovněž navrhovatel popírá svou pravomoc ve věci rozhodnout poté, co mu byla věc postoupena; zvláštní senát proto shledal, že se v posuzované věci jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zákonem č. 131/2002 Sb.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním soudem a obecným soudem se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Podle § 4 odst. 2 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též jen „s. ř. s.“), „*ve správním soudnictví soudy rozhodují ve věcech politických stran a politických hnutí*“.

Podle § 6 s. ř. s. *„jsou z rozhodování soudů ve správním soudnictví vyloučeny věci, o nichž to stanoví tento nebo zvláštní zákon“*.

Podle § 94 s. ř. s. *„návrhem se u soudu lze za podmínek stanovených zvláštním zákonem domáhat a) určení, že návrh na registraci, popřípadě návrh na registraci změny stanov nemá nedostatky, b) rozpuštění politické strany nebo politického hnutí, pozastavení nebo znovuobnovení jejich činnosti“*. Podle § 95 s. ř. s. k řízení o takovém návrhu *„je příslušný Nejvyšší správní soud“*.

Podle § 16a odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, *„dotýká-li se rozhodnutí orgánu strany a hnutí skutečností vyznačovaných v rejstříku stran a hnutí (§ 9), může člen této strany a hnutí do 6 měsíců od přijetí takového rozhodnutí požádat okresní soud o určení, zda je takové rozhodnutí v souladu se zákonem a stanovami“*. Podle odstavce třetího tohoto ustanovení *„soud v řízení postupuje podle občanského soudního řádu“*.

Jak je zřejmé z citovaných ustanovení, ve věcech politických stran a hnutí je pravomoc soudů rozdělena mezi soudy rozhodující ve správním soudnictví a mezi soudy rozhodující v občanskoprávním řízení. Ve správním soudnictví se jedná o samostatnou právní úpravu obsaženou v dílu 5 soudního řádu správního, která je vztažena k otázkám spojeným s návrhem na registraci strany nebo hnutí, popřípadě návrhem na registraci změny stanov, s rozpuštěním politické strany nebo politického hnutí, pozastavením nebo znovuobnovením jejich činnosti. V občanském soudním řízení je člen politické strany nebo politického hnutí legitimován k vyvolání soudního sporu o určení, zda rozhodnutí orgánu politické strany nebo politického hnutí – týkající se skutečností vyznačovaných v rejstříku stran a hnutí podle § 9 zákona č. 424/1991 Sb. – je v souladu se zákonem a stanovami. Je tedy nutné vždy rozlišovat, zda soud rozhoduje o otázkách svěřených správnímu soudnictví nebo občanskému soudnímu řízení.

V posuzovaném případě proto musel zvláštní senát zjistit, o jakých otázkách okresní soud rozhodoval. Ze žaloby podané žalobcem dne 20. 5. 2010 u Městského soudu v Brně a postoupené tímto soudem Okresnímu soudu v Olomouci vyplývá, že žalobce se domáhá určení neplatnosti mimořádného sjezdu Sdružení pro republiku – Republikánské strany Československa (dále též jen „SPR-RSČ“) konaného dne 28. 11. 2009 v Olomouci a všech přijatých usnesení, a to z důvodu rozporu se stanovami strany. Rozpor se stanovami strany žalobce spatřuje zejména ve složení účastníků, způsobu svolání a přijetí usnesení mimořádného sjezdu SPR-RSČ, kterým podle žalobních tvrzení došlo ke změně statutárního orgánu strany.

Při posuzování charakteru soudu předestřených otázek lze uzavřít, že žalobní návrh v projednávané věci nesplňuje náležitosti návrhu podle § 94 s. ř. s. a tudíž není projednatelný ve správním soudnictví. Žalobou napadené rozhodnutí mimořádného sjezdu SPR-RSČ o změně statutárního orgánu strany – podle čl. V. písm. b) stanov SPR-RSČ mimořádný sjezd jako „ústřední orgán strany“ mj. schvaluje volbu předsedy strany – je rozhodnutím ve smyslu § 16a odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., neboť se týká skutečností vyznačovaných podle § 9 odst. 3 písm. b) tohoto zákona v rejstříku stran, tj. údajů o osobách, které jsou statutárním orgánem strany. O tom, zda je takové rozhodnutí

v souladu se zákonem a stanovami, je proto podle § 16a odst. 3 zákona č. 424/1991 Sb. příslušný rozhodovat soud v občanském soudním řízení.

V neposlední řadě i z dostupné judikatury plyne, že se určením souladu usnesení orgánu politické strany se stanovami a zákonem a neplatnosti usnesení zabývá Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) v občanském soudním řízení (k tomu viz např. nález Ústavního soudu ze dne 27. 12. 2011, sp. zn. II. ÚS 1969/10, kterým byl zrušen rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 4. 2010, sp. zn. 28 Cdo 3373/2009 s odůvodněním, že *p*okud obecné soudy nerozpoznaly protiústavnost existující mezery v právní úpravě a nepokusily se ji ústavně konformně vyplnit a naopak zvolily přístup, akcentující právě a pouze doslovný text ust. § 16a odst. 1 zákona o politických stranách, kdy se pro nedostatek aktivní legitimace odmítly meritorně zabývat návrhem žalobců, neboť předmětem přezkumu civilními soudy vytyčeným ust. § 16a a § 9 zákona o politických stranách "je (ne)soulad rozhodnutí orgánu politické strany se zákonem či stanovami, a to takového rozhodnutí, které se týká skutečností vyznačovaných v rejstříku stran a hnutí, a jen v takto vymezeném rámci lze přezkoumávat rozhodnutí orgánu politické strany civilními soudy", nelze takový přístup ústavně aprobovat). I z toho lze dospět k závěru, že příslušným rozhodnout ve věci určení souladu usnesení orgánu politické strany se stanovami je soud v občanském soudním řízení.

Zvláštní senát proto rozhodl, že příslušným rozhodnout je soud v občanském soudním řízení (§ 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb.). Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. současně s rozhodnutím sporu zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Okresního soudu v Olomouci ze dne 7. 3. 2011, čj. 29 C 405/2010 - 21.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále tedy bude Okresní soud v Olomouci pokračovat v řízení o podané žalobě.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. října 2012

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu